

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„Kodulähedase algkooli pidamist soodustava toetuse eraldamise tingimused ja kord
2026. aastal“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 näeb ette, et kohalikul omavalitsusel, kelle pädevuses on põhihariduse korraldus, tuleb tagada kodulähedane õpe vähemalt põhikooli esimeses ja teises kooliastmes. Kodulähedaste algkoolide toetuse eesmärk on motiveerida omavalitsusi korraldama koolivõrku soodustades kodulähedaste 6-klassiliste koolide ja tegutsemiskohtade tekkimist ja pidamist ning seeläbi soodustades kolmanda kooliastme õppe koondumist omavalitsuse suurematesse keskustesse.

Vastavalt riigieelarve seaduse § 53¹ lõikele 1 kehtestab minister määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Eelnõu on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi riigivara valitsemise valdkonna juht Indrek Riisaar (indrek.riisaar@hm.ee; telefon 735 0145), nõunik Kadi Serbak (kadi.serbak@hm.ee; telefon 735 4059), üldhariduse peaekspert Salle Andresson (salle.andresson@hm.ee; telefon 735 0145).

Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Indrek Kilk (indrek.kilk@hm.ee, telefon 735 0144).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõus on kokku 13 paragrahvi.

Eelnõu esimeses paragrahvis nähakse ette määruse reguleerimis- ja kohaldamisala. Määrusega kehtestatakse kohalikele omavalitsustele kodulähedase algkooli pidamist soodustava toetuse eraldamise tingimused ja kord 2026. aastal, st arvestades 2026. aastal riigieelarves sätestatud eelarvet ja tegevusi. Toetus eraldatakse kohalike omavalitsuste esitatud taotluste alusel, st seda ei kanta erinevalt toetusfondi toetustest automaatselt kohalike omavalitsuste arvetele.

Määruses reguleerimata küsimustele kohaldatakse haldusmenetluse seadust. Kuna tegemist on haldusmenetlusega, siis on sellise sätte ettenägemine määruse tekstis vajalik, kuna määrus ei pruugi reguleerida kõiki üksikküsimuse otsustamiseks vajalikku. Puudub ka põhjus kõigi haldusmenetluse seaduses ettenähtud asjakohaste sätete dubleerimiseks kehtestatavas määruses.

Paragrahvis tuuakse välja käesoleva määruse jaoks olulised terminid, mida ei ole mujal defineeritud või mille kõnekeeles käibel olevad definitsioonid võivad tekitada määruse mõistmisel segadust. Antud juhul on defineeritud kodulähedane algkool ja tegutsemiskoht. Kui põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 2 lõike 3 punktis 3 on öeldud, et üheks põhikooli tegutsemise viisiks on põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses, siis antud juhul peetakse silmas vaid koole ja tegutsemiskohti, kus õpe toimub kogu põhikooli I ja II kooliastme ulatuses, so kõikides klassides 1.-6. klassini, sh on lubatud liitklassid.

Eelnõu teises paragrahvis on sätestatud toetuse eesmärk ning toodud välja toetamise periood. Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 järgi on ühiskonnas kokku lepitud, et kohalikul omavalitsusel, kelle pädevuses on põhihariduse korraldus, tuleb tagada kodulähedane õpe vähemalt põhikooli esimeses ja teises kooliastmes. Kahaneva rahvastikuga piirkondades tuleb kolmanda kooliastme õpe tagada vähemalt omavalitsuse suuremates keskustes, sh kindlustades vajaduse korral õppes osalemist toetavad teenused, nt transpordi.

Toetuse väljatöötamisel on lähtutud eeldustest, et kodulähedaste koolide jätkusuutlikkuse tagamisel on vajalik neid täiendavalt toetada ja see mõjub samas ka kohalikele omavalitsustele motiveerivalt, et väikese õpilaste arvuga kolmanda kooliastmega koolid ümber kujundada esimese ja teise kooliastmega koolideks seal, kus see on kvaliteetsele haridusele juurdepääsu silmas pidades mõistlik ning tagades kolmanda kooliastme õppe vähemalt omavalitsuse suuremates keskustes, sh kindlustades vajaduse korral õppes osalemist toetavad teenused, nt transpordi.

Toetust antakse 2026. aastal kalendriaastaks vastavalt 2026. aasta riigieelarve seadusele. Toetuse taotlemine toimub üks kord kalendriaasta jooksul.

Eelnõu kolmandas paragrahvis on sätestatud toetuse liigid. Määruse kohaselt on omavalitsusel iga kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha jaoks eraldi võimalik saada ühte või mõlemat määruuses toodud toetust - klassiõpetaja tööjõukulu toetust ja tugispetsialistide tööjõukulude ja muude kulude toetust.

Eelnõu neljandas paragrahvis sätestatakse klassiõpetaja tööjõukulu toetuse arvestamise, arvutamise ja taotluses esitamisega seonduv. Tööjõukulutoetuse suuruse leidmiseks korrutatakse 10. novembri 2025. aasta seisuga kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas statsionaarses õppes õppivate laste arv toetusfondist maksete tegemiseks aluseks võetava põhikooli statsionaarse õppe koefitsiendiga, et saada teada juba rahastatud õpilaskohtade arv. Kõrvutades seda kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas moodustatud klassikomplektide arvu ja 15 õpilaskoha (klassi kohta) korrutisega, saame teada mitme õpilaskoha osas on selles kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas klassiõpetaja täistöökohta tööjõukulu maksmiseks vajalik lisatoetus. Toetuse summa teadasaamiseks korrutatakse saadud õpilaskohtade arv 2572 euroga (õpilaspõhine määr õpilase kohta), mis on 2026. aastal kehtiv õpetaja töötasu alammäär + 22% diferentseerimisfondi + tööjõumaksud.

Omavalitsus näitab taotluses ära moodustatud klasside (sealhulgas liitklasside) arvu, kuid ratsionaalsema rahakasutuse tagamiseks on lisatud tingimus, et kui kahes järjestikuses klassis õpib vähem kui 10 õpilast, kuid omavalitsus ei ole neist liitklassi moodustanud, arvestatakse klassiõpetaja tööjõukulu toetuse arvutamisel neid klasse liitklassina.

Näide klassiõpetaja tööjõukulu toetuse arvestamise kohta:

Kool: kodulähedane algkool, kus õpilasi on 35 ja moodustatud on 1 liitklass, siis on rahastatavate klasside arv koolis 5. Regionaalne koefitsient on 1,244. Arvutuskäik: $((5 \cdot 15) - (35 \cdot 1,244)) \cdot 2572 = 80\,915$ eurot.

Algkoolide ja tegutsemiskohtade puhul, kus õpilaste arv on vahemikus 20-29 väheneb rahastus sujuvalt. Sellest tulenevalt on lisatud täiendav kriteerium, et kui laste arv on vahemikus 20-29, siis vähendatakse klassiõpetaja tööjõukulu toetust iga 30-st puuduoleva õpilase kohta 6%.

Eelnõu viiendas paragrahvis sätestatakse tugispetsialistide tööjõukulude ja muude kulude toetuse suurus. Lisaks klassiõpetajale tuleb ka kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas tagada õpilastele tugiteenused, ainetunnid ja muu kooli pidamisega seotud tööjõukulude kate, lisaks majandamiskulud ja investeeringud. Tugispetsialistide ja muude kulude toetuse suurst

ühe kooli või tegevuskoha kohta võrreldes eelnevatel aastatel kehtinud määrusega ei muudeta ning kohalikule omavalitsusele eraldatakse iga kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha kohta 49 320 eurot.

Lõikest 2 tulenevalt saab seda toetuse osa tingimustele vastava kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha osas ka siis, kui ta ei saa arvutuste kohaselt klassiõpetaja tööjõukulu toetust.

Eelnõu kuuendas paragrahvis sätestatakse tingimused taotluse esitajale ja taotlusele. Toetust on õigus taotleda kohalikul omavalitsusel, välja arvatud Kihnu, Ruhnu ja Vormsi omavalitsusel. Viimati nimetatutele on Vabariigi Valitsuse 6. veebruari 2015. a määruse nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“ (edaspidi toetusfondi määrus) § 1 lõikes 13 ette nähtud erisused õpetajate tööjõukulude rahastamisel. 2026. aasta riigieelarves olid lisavahendid neile kolmele omavalitsusele kokku 393 106 eurot.

Haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 näeb ette, et kohalikul omavalitsusel, kelle pädevuses on põhihariduse korraldus, tuleb tagada kodulähedane õpe vähemalt põhikooli esimeses ja teises kooliastmes.

Iga selle omavalitsuse kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha puhul saab kohalik omavalitsus taotleda toetust, kui need vastavad määruses toodud tingimustele:

- 1) kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas on statsionaarses õppevormis õppivate õpilaste arv suurem kui 19, kuid väiksem kui 90;
- 2) kodulähedane algkool või tegutsemiskoht ei asu Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatori järgi linnalises või väikelinnalises asustusüksuses;
- 3) kodulähedane algkool või tegutsemiskoht ei asu samas asustusüksuses, kus tegutseb teine munitsipaalüldhariduskool või selle tegutsemiskoht.

Toetust saavad ainult 6-klassilised algkoolid/tegevuskohad. 2025/26. õppeaastal tegutseb 8 eraldiseisvat algkooli, mis on kas 3-klassilised või 4-klassilised, neist 5 puhul on ka mõni muu kriteerium, mis välistaks toetuse tingimustele vastavuse. 6-klassiliste eraldiseisvate algkoolide seas on 2025/26. õppeaastal kokku 12 kooli, mis ei vasta seatud õpilaste arvu tingimusele. 6 algkooli neist on alla 20 õpilasega ning 6 enam kui 90 õpilasega. Õpilaste arvu tingimustele mittevastavate algkoolide puhul kehtib mitmel juhul ka mõni muu tingimustele mittevastavus. Näiteks üle 90 õpilasega algkoolid tegutsevad enamasti väikelinnalistes asustusüksustes.

2025. aasta sügisel hakati esimest korda EHIS-esse andmeid koguma ka tegevuskohtade kohta. Esimene andmekorje ei ole kahjuks piisavalt hästi õnnestunud, mis tähendab seda, et Haridus- ja Teadusministeeriumil puuduvad veel täpsed andmed kõikide tegevuskohtade klasside arvude ning õppijate arvude osas. Toetuse tingimustele vastavad tegevuskohad selguvad taotlemise käigus kui taotlejad sisestavad taotlusvormi vajalikud andmed. Järgmistel aastatel loodetavasti on võimalik juba kasutada EHISesse kogutavaid andmeid ka tegevuskohtade lõikes.

Lõige 2 alusel ei saa toetust taotleda koolile või tegutsemiskohale, mis asub samas asustusüksuses, kus tegutseb teine munitsipaalüldhariduskool või selle tegutsemiskoht. Asustusüksused jagunevad järgmiselt: küla, alevik, alev, linn.

Käesoleva määruse alusel ei saa lõike 3 kohaselt taotleda toetust koolile või tegutsemiskohale, mis on mõeldud eraldiseisva kooli või tegutsemiskohana tõhustatud tuge või erituge vajavatele õpilastele (põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 2 lõike 4 alusel). Nendele õpilastele on arvestatud kõrgendatud koefitsientidega tööjõukulude toetust (toetusfondi määruse lisa 1) ja tegevustoetust (toetusfondi määruse § 1 lõige 12).

Eelnõu seitsmendas paragrahvis sätestatakse taotluse esitamisega seonduv. Taotleja esitab taotluse Haridus- ja Teadusministeeriumi veebilehel (hm.ee) avaliku juurdepääsuga Toetuste Menetlemise Infosüsteemi (taotluskeskkond - <https://toetused.kul.ee/et/login>) kaudu, 21 kalendripäeva jooksul alates taotlusvooru avamisest. Seega on määruses fikseeritud tähtaeg taotluste esitamiseks, millest alates algab haldusmenetlus, ning nimetatud ära, millest alates tähtaja arvestamist alustatakse (taotlusvooru avamisest). Kui taotluskeskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab taotluse tähtaegset esitamist, pikendatakse taotlemise tähtaega vea likvideerimisele kulunud päevade arvu võrra.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja veebilehel kohalikke omavalitsusi taotlusvooru avamisest.

Taotleja peab taotluses kinnitama, et kasutab saadavat toetust käesoleva määruse § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgil ning selle kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha tegevus on jätkusuutlik ja tema tegevust on kavas jätkata vähemalt toetuse kasutamise perioodil.

Eelnõu kaheksandas paragrahvis on sätestatud taotluste menetlemisega seonduv. Lõikes 1 on rõhutatud, et taotlusi menetleb valdkonna eest vastutava ministri moodustatud komisjon ehk, et haridus- ja teadusminister moodustab käskkirjaga komisjoni, kelle ülesandeks saab esitatud taotluste läbivaatamine ja otsuste ettevalmistamine (haldusmenetluse läbiviimine). Lõikes 2 sätestatud on sellega selgelt seotud – komisjon kontrollib taotleja ning taotluses esitatu vastavust sätestatule. Seega kontrollib komisjon kas ei esine toetuse taotlemist välistavaid asjaolusid ning kontrollib ka taotluse sisu ning arvestab välja toetuse suuruse iga taotleja kohta.

Lõikes 3 on sätestatud, et komisjonil on õigus kontrollida esitatud andmete vastavust tegelikkusele, sealhulgas võrrelda taotluses esitatud andmeid Eesti hariduse infosüsteemis (edaspidi EHIS) olevate andmetega. Kui varasemalt ei kogutud EHIS-esse õpilaste andmeid tegevuskohtade lõikes, siis 2025. aasta septembris rakendus EHIS-e põhimääruse muudatus, mille järgi eristatakse õpilasi koolide tegevuskohtade lõikes. Kuna antud andmekorjet tehakse 2025. aasta sügisel esmakordselt ning andmete esitamisega võib esineda probleeme, siis 2026. aastal toetust taotledes tuleb viimast korda taotlejal õpilaste arv taotlusvormi ise sisestada. Järgmistel aastatel saab õpilaste arv olema taotlusvormis eeltäidetud. Taotleja peab taotluses esitama korrektsed andmed ning haldusmenetluse läbiviija saab esitatud andmeid võrrelda EHIS-es olevate andmetega. Kui need andmed ei kattu, siis on võimalik selgitada täiendavalt asjaolusid. Komisjonil on õigus küsida taotlejalt täiendavat informatsiooni. Taotleja peab esitama täiendava informatsiooni viie tööpäeva jooksul. Kui taotleja nimetatud tähtaja jooksul täiendavat informatsiooni ei esita, jäetakse taotlus läbi vaatamata.

Eelnõu üheksandas paragrahvis on sätestatud toetuse määramise ja maksmisega seonduv. Toetuse andja lähtub toetuse määramisel taotluses sisalduvatest andmetest ja käesolevas määruses sisalduvatest toetuse arvestamise alustest. Toetuse määramisel rahuldatakse taotlus täielikult või osaliselt. Täielikult rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja vastab määruses sätestatud tingimustele ning taotluse sisu vastab määruses sätestatule. Osaliselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja vastab määruses sätestatud tingimustele (on õigustatud toetust saama), kuid taotluse sisu ei vasta osaliselt tegelikkusele – nt ühe kodulähedase algkooli või tegutsemiskoha osas pole tal õigust toetust saada. Selle võrra erineb ka otsuses toodud eraldatava toetuse summa taotluses esitatud summast.

Taotlus jäetakse rahuldamata ja toetust ei määrata juhul, kui taotleja ei vasta määruses sätestatud tingimustele; kui esitatud taotlus on puudustega, mida tähtaegselt ei kõrvaldata ning mis ei võimalda seetõttu toetust määrata – ehk, et tegemist on olukorraga, kus taotleja on õigustatud küll taotlust saama, kuid esitatud andmed ei võimalda toetust määrata. See ei võimalda toetuse andjal toetuse summat välja arvestada.

Toetuse andja maksab toetuse saajale toetuse välja tegevustoetusena taotluses märgitud pangakontole 15 tööpäeva jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Eelnõu kümnendas paragrahvis on sätestatud toetuse saaja kohustused. Lõikes 1 on sätestatud toetuse saaja kohustusena kasutada toetust käesolevas määruses toodud eesmärgi kohaselt taotluses olnud kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas. Toetuse eesmärk on toodud määruse § 2 lõikes 1. Riigieelarves on juba ette nähtud, et toetus on sihtotstarbeline. Toetuse saaja võimaldab toetuse andjal või tema volitatud isikul kontrollida toetuse kasutamise seotud asjaolude paikapidavust, sh asjakohaseid dokumente (vt lõige 2). Ehk, et toetuse andja võib kontrollida, kas toetuse saaja on kasutanud eraldatud toetust määruse eesmärgist lähtuvalt.

Eelnõu üheteistkümnendas paragrahvis on sätestatud toetuse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja tagasivõtmisega seonduv. Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse kehtetuks ja toetuse saaja maksab toetuse tagasi määruses nimetatud juhtudel. Punkt 1 – ilmnevad asjaolud, mille kohaselt taotlust ei oleks rahuldatud. Sisuliselt on tegemist andmete esitamisega, mis ei vastanud tegelikkusele (valeandmed), aga see ei olnud toetuse andjale toetuse andmise hetkel teada; punkt 2 – toetuse saaja loobub toetusest. Tegemist on olukorraga, kus toetus on määratud (ja välja makstud); punkt 3 – toetuse saaja ei ole kinni pidanud käesolevas määruses sätestatust. Nt ei ole kasutanud toetust määruses sätestatud eesmärgi kohaselt, kodulähedases algkoolis või tegutsemiskohas jne.

Eelnõu kaheteistkümnendas paragrahvis on sätestatud otsuse või toimingu vaidlustamisega seonduv. Kuna läbiviidava menetluse näol on tegemist haldusmenetlusega ning vastuvõetava otsuse näol (olgu selleks taotluse täielik või osaline rahuldamine või rahuldamisest keeldumine) on tegemist haldusaktiga, siis on üsna loomulik, et nimetatud paragrahvis on sätestatud – otsuse või toimingu vaidlustamise korral võib esitada toetuse andjale vaide haldusmenetluse seaduses või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Eelnõu kolmeteistkümnendas paragrahvis on sätestatud määruse jõustumise aeg. Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026. aastal. Määruse jõustumine nimetatud kuupäeval on vajalik, kuna määrus on kehtestatud 2026. aastal kehtimiseks ehk kindlaks eelarveaastaks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusega seotud valdkonda Euroopa Liidu õigusaktid ei reguleeri.

4. Määruse mõjud

4.1 Sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju

Riigipoolne täiendav tugi toetab kodulähedaste algkoolide säilimist kahaneva rahvastikuga piirkondades. Lisatoetus 6-klassilistele koolidele ja tegevuskohadele toetab kohalike elanike kindlustunnet teenuse säilimisele, mis omakorda eeldatavalt aitab vähendada maapiirkondadest linnapiirkondadesse demograafilist ümberpaiknemist.

Lisaks, kui koolipidaja on õpilaste vähesusest tingituna otsuse ees, kas sulgeda 9-klassiline kool täielikult või vähendada vastavas asukohas peetavaid kooliastmeid, siis toetab antud toetus otsust, et vastavas asukohas tänu lisatoetusele 6-klassilise kooliga jätkamine on võimalik ning kooli täieliku sulgemise asemel sulgetakse III kooliaste ning I ja II kooliaste kodulähedasena säilivad. Kohaliku kogukonna jaoks peaks 6-klassilisena kooli säilimine, võrreldes 9-klassilise kooli täieliku sulgemisega, olema positiivsem stsenaarium.

4.2 Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Olulist mõju ei ole tuvastatud.

4.3 Mõju majandusele

Olulist mõju ei ole tuvastatud.

4.4 Mõju elu- ja looduskeskkonnale

Olulist mõju ei ole tuvastatud.

4.5 Mõju regionaalarengule

Kuna eesmärk on toetada just maapiirkondades I ja II kooliastme säilimist võimalikult kodulähedasena, ei anta toetust algkoolidele või tegevuskohtadele, mis paiknevad linnalistes või väikelinnalistes piirkondades Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatorist¹ (EHAK) lähtuvalt. Seega toetab kodulähedase algkooli toetus maapiirkondade elujõulisuse säilimist. 2024. aastal kui antud toetust sai taotleda esimest korda, eraldati toetust kokku 14-le kohalikule omavalitsusele, mis paiknesid kaheksas erinevas maakonnas. 2024. aastal toetust saanud 6- klassilisi algkoole või tegevuskohti oli kokku 18. Eraldatud toetused kohalike omavalitsuste lõikes jäid 2024. aastal vahemikku 49 320 – 136 790 eurot (tabel 1).

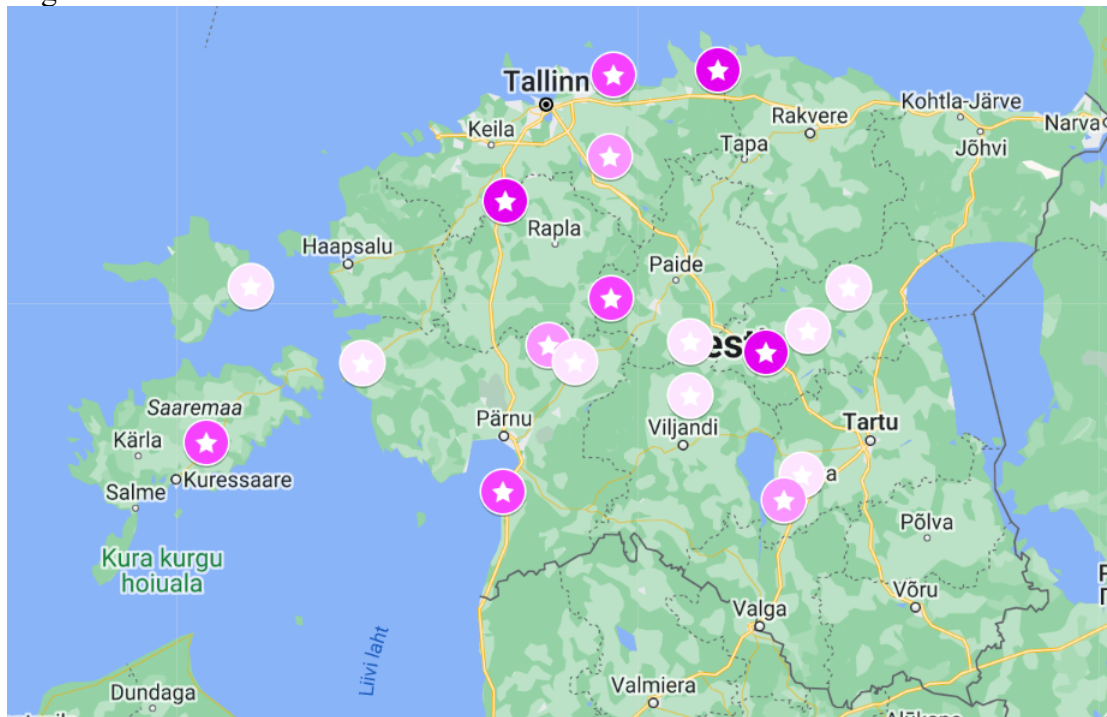
Tabel 1. 6-klassilised algkoolid ja tegevuskohad kohalike omavalitsuste lõikes, millele 2024. aastal toetust määrati

KOV/algkool	toetuse summa
Elva vald kokku	116 849 €
Konguta Kool	49 320 €
Valguta Lasteaed-Algkool	67 529 €
Häädemeeste vald kokku	82 235 €
Tahkuranna Lasteaed-Algkool	82 235 €
Jõelähtme vald kokku	88 601 €
Neeme Kool	88 601 €
Jõgeva vald kokku	124 751 €
Sadala Kool	62 612 €
Siimusti Lasteaed-Algkool	62 139 €
Kuusalu vald kokku	96 988 €
Vihasoo Lasteaed-Algkool	96 988 €
Lääneranna vald kokku	49 320 €
Kõmsi Lasteaed-Algkool	49 320 €
Põhja-Pärnumaa vald kokku	136 790 €
Kergu Lasteaed-Algkool	74 870 €
Pärnjõe Kool	61 920 €
Põhja-Sakala vald kokku	49 320 €
Suure-Jaani Kool (Täaksi tegevuskoht)	49 320 €
Põltsamaa vald kokku	117 066 €
Põltsamaa Ühisgümnaasium (Lustivere tegevuskoht)	117 066 €
Raasiku vald kokku	68 116 €
Pikavere Mõisakool	68 116 €
Saaremaa vald kokku	94 310 €
Kaali Kool	94 310 €
Saue vald kokku	105 160 €
Kernu Põhikool	105 160 €
Türi vald kokku	135 082 €

¹ EHAK klassifikaatorist Statistikaameti kodulehel: <https://klassifikaatorid.stat.ee/item/stat.ee/c4c47742-12d7-4fea-bc8c-5aeca9112e2a/28>

Käru Põhikool	85 762 €
Retla-Kabala Kool (Kabala tegevuskoht)	49 320 €
Hiiumaa vald kokku	49 320 €
Suuremõisa Lasteaed-Põhikool	49 320 €
KOKKU	1 313 908 €

2024. aastal toetust saanud 6-klassiliste algkoolide/tegevuskohtade regionaalne paiknemine on esitatud kaardil 1. 2024. aastal toetust saanud koolide regionaalse paiknemise osas eristusid Ida-Virumaa, Läänemaa, Lääne-Virumaa ja Kagu-Eesti, kus ei tegutsenud ühtegi toetuse tingimustele vastanud kooli.

Kaart 1. 2024. aastal toetust saanud algkoolide ja 6-klassiliste tegevuskohtade paiknemine Eesti kaardil. Mida tumedam tähekeste värv, seda suurem oli toetussumma.

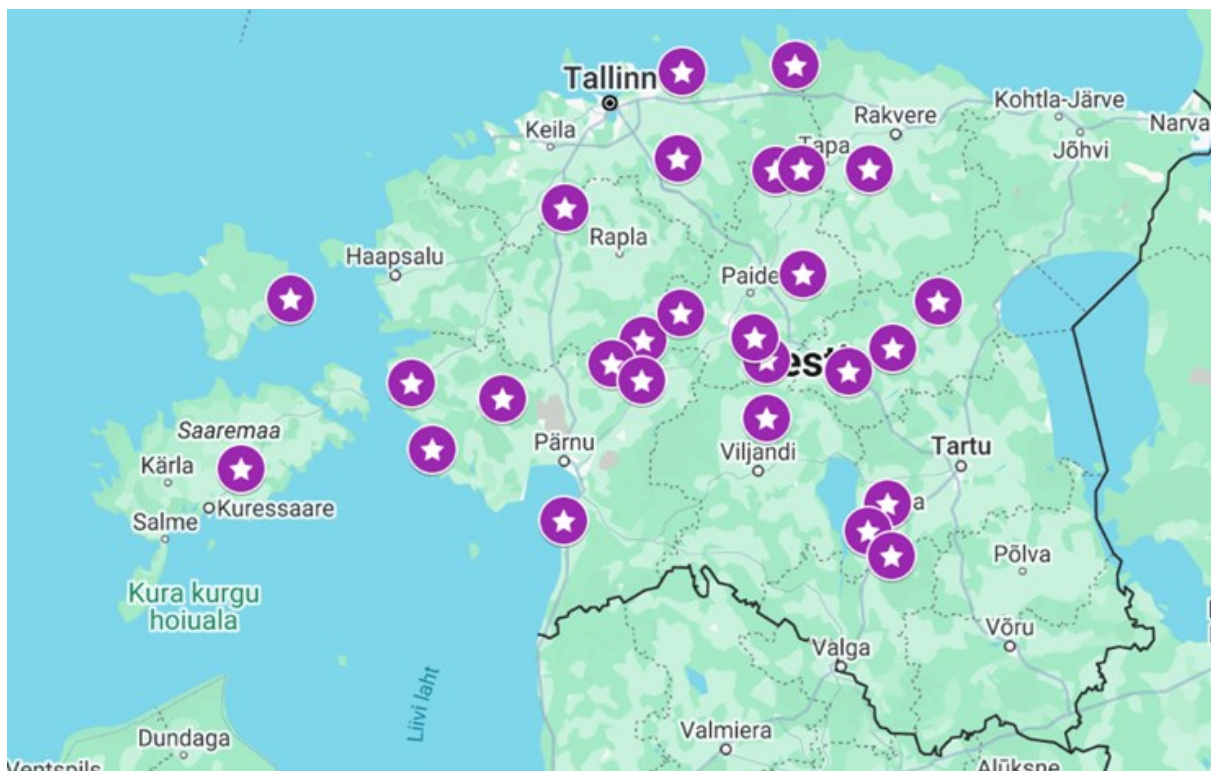
2025. aastal sai toetust 18 kohaliku omavalitsust (+4 võrreldes 2024. aastaga) ning 27 6-klassilist algkooli/tegevuskohta (+9 võrreldes 2024. aastaga). Toetust maksti 2025. aastal välja 2 058 892 eurot. Eraldatud toetused kohalike omavalitsuste lõikes jäid 2025. aastal vahemikku 49 320 – 239 564 eurot (tabel 2).

Tabel 2. 6-klassilised algkoolid ja tegevuskohad kohalike omavalitsuste lõikes, millele 2025. aastal toetust määrati

KOV/algkool	toetuse summa
Elva vald	239 564 €
Konguta Kool	51 732 €
Rannu Kool (Valguta tegevuskoht)	66 505 €
Rõngu Keskkool (Palupera tegevuskoht)	121 327 €
Hiiumaa vald	49 320 €
Suuremõisa Lasteaed-Põhikool	49 320 €
Häädemeeste vald	75 923 €
Tahkuranna Lasteaed-Algkool	75 923 €
Jõelähtme vald	106 488 €
Neeme Kool	106 488 €
Jõgeva vald	116 492 €
Sadala Kool	54 353 €
Siimusti Lasteaed-Algkool	62 139 €

KOV/algkool	toetuse summa
Järva vald	60 196 €
Peetri Kool	60 196 €
Kehtna vald	79 342 €
Järvakandi Kool (Eidapere tegevuskoht)	79 342 €
Kuusalu vald	95 566 €
Vihasoo Lasteaed-Algkool	95 566 €
Lääneranna vald	214 899 €
Lääneranna Gümnaasium (Koonga tegevuskoht)	70 802 €
Lääneranna Gümnaasium (Kõmsi tegevuskoht)	73 295 €
Lääneranna Gümnaasium (Varbla tegevuskoht)	70 802 €
Põhja-Pärnumaa vald	136 588 €
Kergu Lasteaed-Algkool	74 870 €
Pärnjõe Kool	61 718 €
Põhja-Sakala vald	59 256 €
Suure-Jaani Kool (Tääksi tegevuskoht)	59 256 €
Põltsamaa vald	123 235 €
Põltsamaa Ühisgümnaasium (Lustivere tegevuskoht)	123 235 €
Raasiku vald	67 763 €
Pikavere Mõisakool	67 763 €
Rakvere vald	79 792 €
Sõmeru Põhikool (Lasila tegevuskoht)	79 792 €
Saaremaa vald	69 424 €
Kaali Kool	69 424 €
Saue vald	105 160 €
Kernu Põhikool	105 160 €
Tapa vald	184 972 €
Tapa Valla Kool (Jäneda tegevuskoht)	69 418 €
Tapa Valla Kool (Lehtse tegevuskoht)	115 554 €
Türi vald	194 912 €
Käru Põhikool	81 350 €
Retla-Kabala Kool (Kabala tegevuskoht)	49 430 €
Retla-Kabala Kool (Oisu tegevuskoht)	64 132 €
KOKKU	2 058 892 €

Kuivõrd toetust saanud 6-klassilisi algkoole/tegevuskohti oli 2025. aastal 9 võrra enam, suurenes ka toetust saanud koolide regionaalne katvus (kaart 2).

Kaart 2. 2025. aastal toetust saanud 6-klassiliste algkoolide/tegevuskohtade paiknemine Eesti kaardil

Määruse rakendamisel saavad kohalikud omavalitsused täiendavalt ca 2 miljonit eurot kalendriaastas taotleda ja kasutada kodulähedaste algkoolide või tegutsemiskohtade ülalpidamiseks hajusas koolivõrgus². Toetus tagab ühelt poolt ligipääsetava koolivõrgu säilimise põhikooli esimeses ja teises kooliastmes, teisalt motiveerib omavalitsusi koolivõrku korrastama, koondades kolmanda kooliastme tegevuse kohaliku omavalitsuse keskustesse. Seeläbi on võimalik parimal moel tagada õpetajatele üldjuhul täiskoormus ja väärtustatud töötasu, tagada tugispetsialiste teenuse kättesaadavus ning kavandada pikemaajalise strateegilise vaatega investeeringuid.

4.6 Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Olulist mõju ei ole tuvastatud.

4.7 Muu otsene või kaudne mõju

2024. aastal esimest korda rakendatud lisatoetus toetas kahe esimese kooliastme säilimist kodulähedasena. Mitmed kohalikud omavalitsused, kes õpilaste arvu kahanemisest tingituna olid sunnitud koolivõrgus muutusi tegema, sulgesid põhikoolil küll kolmanda kooliastme, kuid esimesed kaks kooliastet säilitasid. 2025. aastal suurenes toetust saanud koolide arv just sellest tingituna, et kohalikud omavalitsused tegid koolivõrgus ümberkorraldusi ehk lõpetasid neis koolides/tegevuskohtades III-s kooliastmes tegevuse ning koolid jätkasid 6-klassilistena. Esialgse hinnangu kohaselt võib 2026. aastal toetust saavate koolide arv paari algkooli/tegevuskoha võrra väheneda, sest õppijate arv on langenud alla 20-ne, mis on toetuse tingimustes seatud õpilaste arvu alammääraks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kulud kaetakse riigieelarve seaduses Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala kuludes selleks eraldi ettenähtud vahenditest.

² Toetuse lõplik summa selgub taotlemisel kui taotlejad sisestavad taotlusvormi moodustatud klasside arvu. Väikestes algkoolides viiakse õpet sageli läbi liitklassides, kuid liitklasside osas Eesti Hariduse Infosüsteemis info puudub ning moodustatud klasside arv selgub alles taotlemise käigus.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026. aastal.

7. Eelnõu koostamine

Põhimääruse eelnõu koostatakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Eesti Linnade ja Valdade Liiduga.